

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚJCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETESI DÍJAK: Brassóban egy hora 70 lej
negyedévre 190, félévre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félévre 720, egész évre 1400 lej

FEJZERKESZTŐ
SZELE BELA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITE RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Az elvárásolt

kastélyban ime a rossz szellemek kez-
denek tűnedezni. A bűntevő boszorká-
nyok hatalmán lassanként erőt vesz a
jószág. jámborság és igazság. Anghelescu
közre. kisebbségekre egyaránt kárhóztos
iskolapolitikájában kedvező fordulat kö-
szöntött be. A miniszter dezavualta sa-
ját rendszere hibáit, fatális intézkedései
nagy részét visszavonja, más részét mó-
dosítja, s egy új, megértő és méltányos
kulturpolitikát helyez kilátásba.

A romániai magyarság, bár ezer oka
volna még a kélségre, a bizalmatlanságra,
a keserűségre és a káromlásra, örömmel
fogadja ezt a váratlan fordulatot és ki-
merithetetlen optimizmusában a jó re-
ményesség érzetével néz a fejlemények elé.
Ebben a pillanatban, amikor a minisz-
ter különös módon erőt vesz önmagán,
elitáló kritikát mond a saját nekivadult
munkatársairól, kedvező kilátást nyit a
kisebbségi iskolák számára és ezek lét-
feltétele utjából a legsúlyosabb tilamok
és akadályok elhárítására hajlandó, csak
a jót, az előnyöst, a felszabadítót, az
igazat kívánjuk méltatni, a rossznak, az
átkosnak leírását a legközelebbi jövő-
nek tartjuk főnn.

A Brassói Lapok harcos iránya a
miniszter iskolapolitikájával szemben a
bekövetkezett kedvező változásban nem-
csak teljes igazolását, hanem egyúttal
méltó értékelését is kapta. Erezzük, hogy
részünk van a kivívott eredményben, s
hogy az a súly, melyet maga a miniszter
a bukaresti tanácskozáson a Brassói La-
pok írásaira helyezett, s az a tájékozó
düh, melyet a gyűlölet képviselői ugyan-
ott lapunk ellen szétfröccsentettek, a fel-
nem tartható és meg nem dönthető igaz-
ság hatalmának a bizonyosságai.

Mennyi fog megvalósulni mindabból,
amit Anghelescu miniszter megígért, s
aminek a komoly teljesítése jóformán ha-
lasztást sem tűr, azt most már, a saját
embereit megbízhatatlannak talált mi-
niszternek magának kell intéznie. Remél-
jük, minden, amit kilátásba helyezett,
sőt sok abból is, ami kívánság és köve-
lés gyanánt még fennmaradt, addig is,
míg a nagy, elvi szempontok is diadalt
fognak ülni a hazai kulturpolitika egész
vonalán.

Mert az sem Anghelescu, sem a kor-
mány, sem Románia szemében nem le-
het kétséges, hogy a nemzeti kisebbségek
mindazon jogok teljes birtokát követelik,
melyek őket a románság mult nemzeti
küzdeme, az albaiuliai határozat, a pá-
risi egyezmény és a román alkotmány ér-
telmében megilletik, s amelyek dolgában
sem alkunak, sem megalkuvásnak helye
nem lehet.

Egyelőre a magyar iskolázást fenye-
gető veszedelem elhárítása volt aktuális
és ebből a szempontból fontos és örven-
detes a közoktatásügyi miniszter alkalmi
megtérése, sok bántó, tűrhetetlen és
tarthatatlan rendelkezésének a visszavo-
nása, módosítása.

Az új helyzetben iskoláink éljenek
törvényes jogukkal és a béklyók egy ré-
szétől szabadultak, hittel és odaadással
folytassák hivatásos munkájukat.

A magyarság pedig érezze, hogy csak
ki kell tartania és jogain a poklok kapui
sem vehetnek erőt.

Anglia új választásra készül

**A kormány sorsa a mai minisztertanácson dől el — A munkáspárt minden
közösséget megtagad a kommunistákkal**

LONDON. (A Brassói Lapok tudósi-
tójának távirata.) Az angol kormány, sors-
döntő órák előtt áll. A helyzet az, hogy
Macdonald kormánya talán már a leg-
közelebbi napokban kénytelen lesz lemo-
dani. A támadás koncentráltan indult
meg a polgári pártok részéről, s arra köz-
vetve az angol-orosz tanácskozások ered-
ménye adott okot. A munkáskormány bu-
kását azonban közvetlenül még sem ez
idézi elő. A konzervatívok és a liberálisok
tudták nagyon jól, hogy erről az oldalról
nem lehet halálos dőfést mérni a kor-
mányra, mert hiszen az angol-orosz ta-
nácskozások eredményével való nyílt
szembeszállás hadüzenetet jelentett volna
az uralkodó európai felfogásnak. Ellen-
ben tudták azt, hogy a munkáspárt kom-
munizmusra való hajlandóságát és
felfogását kell szellőztetni, s amint lát-
ható, ez eredménnyel is járt.

A konzervatívoknak kapóra jött egy
kommunista újságírónak szabadonbo-
csátása, aki ellen az ügyészség izgatás
miatt indított eljárást. A szabadonbo-
csátás ügyében az egyik konzervatív kép-
viselő interpellált néhány nappal ezelőtt,
interpellációjában tudomására hozva az
alsóházak, hogy az újságíró szabadon-
bocsátása azért történt, mert a perbe-
fogott

azzal fenyegetőzött, hogy a főtárgyalásra
az esküdtszék elé citálja mentőtanúként
a kormány radikális minisztereit, elsősor-
ban magát Ramsay Macdonald miniszter-
elnököt,

mert ők a háború idején sokkal vesze-
delmesebb propagandát műveltek, szó-
ban és írásban izgattak amellett, hogy

a csapatok tagadják meg az engedelmes-
séget, ne menjenek a harctérre, a muni-
ciógyarak munkásai pedig szabotáljanak,
sztrájkoljanak, mert így egyszerűen vé-
ge lesz a háborúnak.

Ez adta meg a dőfést a munkáskor-
mánynak, mert ez volt az, ami egy tábor-
ba terelte a konzervatív és a liberális pár-
tot. A bizalmatlansági indítvány megtör-
tént, s a kormánynak most kell határoz-
nia jövőendő magatartása felől. A döntő
minisztertanács ma lesz, s ugyancsak ma
lesz a munkáspárt országos nagygyűlése
is. Itt, vagy pedig szerdán az alsóházban
Macdonald bejelenti az új választások
kiírását. Ha ez a bejelentés megtörténik,
ugy legkésőbb szerdán feloszlatják az
angol alsóházat.

A pártok már készülnek is a választá-
sokra, s annak előhangjaként tekinthető
a munkáspártnak egyesületeihez és
párttagjaihoz intézett kiáltványa, amely-
ben a leghatározottabb hangon foglal ál-
lást a kommunisták ellen. Egyben közli
hogy a munkáspárt közgyűlésén határo-
zati javaslatot fog beterjeszteni, amely-
ben

megtiltja a kommunista pártoknak a mun-
káspártba való belépését és a kommunis-
táknak a munkáspárt részéről való támo-
gatását.

A harc tehát megindult, a munkás-
kormány mindenképpen dokumentálni
akarja, hogy a kommunistapárthoz sem-
mi köze, s ugyanakkor a konzervatív-
párt biztosra veszi választási győzelmét,
mert hiszen csak hatvan mandátumot
kell elhódítani a munkáspárttól.

Törölik el a nyelv-adót!

**Nem esik adó alá a kétnyelvű cégtábla — De mi jogon szednek adót
az egynyelvűek után?**

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatár-
sától.) A cégtáblarendelet ügyében, amely ed-
dig intézkedéseivel mélyen sértette a kiseb-
bséghez tartozó kereskedőket, ma újabb for-
dulat történt. Brassó város tanácsához meg-
érkezett a belügyminisztérium (Direcțiunea
comunale) 23866—924 c. rendelete, amely
szerint

azok a cégtáblák, amelyek magyar, vagy
német nyelven vannak megszővegezve, nem
tekinthetők idegen nyelvű cégtábláknak,
abban az esetben, ha a kisebbségi nyelv
mellett román nyelvű szöveg is van

A rendelet nyomán a városi tanács már
a legközelebb értekezletet tart, s hirdetmé-
nyben fogja tudatni a város közönségével a
rendelet tartalmát. A rendelet következtében
az eddig benyújtott felebbezések tárgytala-
nokká váltak.

A miniszteri rendelethez érdemben a ma-
gunk részéről a következőket fűzzük: továbbra
is hangoztatjuk azt az eddig vallott állás-
pontunkat, hogy a magyar és német nyelv-
nek idegen nyelvként való kezelése, még ab-
ban a formában is felette sérelmes, amikor
Románia alkotmánya világosan kimondja,
hogy az állam minden polgára egyenlő ugy
nyelvileg, mint fajilag. A belügyminiszternek
ez az újabb rendelete is rést üt ezen az alap-
vető rendelkezésben, s mindaddig, míg a sérel-
mes rendelkezést a nyelvhasználat egyenlő-
ségének teljes figyelembevételével meg nem
módosítják, addig küzdeni fogunk ellene.

Egyébként is, mint most Kolozsvárról je-
lentik, az ottani kereskedelmi tanács (stafu,
negustoresc) elnöksége Romanovics vezértit-
kár vezetésével küldöttséget menesztett Uga-
lea polgármesterhez, hogy a cégtábla-adó
ügyében nyilatkozatra bírják.

Van ugyanis állítólag egy miniszteri ren-
delet, mely kifejezetten azt mondja, hogy
cégtábla-adót nem ismer; ennek alapján több
városban már meg is szüntették a cégtábla-
adót (?) Kolozsvárt most ezért mennek a pol-
gármesterhez, hogy indokolja meg, miért
nem akarja visszavonni a cégtábla-adót.

**Nemotország decemberben a népszövetség
tagja lesz**

GENF. (A Brassói Lapok eredeti
távirata.) A népszövetség titkári hivata-
lánál behatóan foglalkoznak Németor-
szágnak a népszövetségbe való felvétele
kérdésével s az általános felfogás az,
hogy Németország már decemberben tag-
ja lesz a népszövetségnek.

**A lej Zürichben
nyitáskor 2.72 és fél**

A magyar kultúra kapcsolata a Nyugattal

A népszövetség akciót indított a magyar tudományos munka és a magyar szellemi munkások érdekében

BUDAPEST. (A Br. L. tudósítójától.) A genfi Népszövetség magyar delegációja, élén Apponyi Albert gróffal tudvalevőleg felkérte a szövetséget, hogy a háború és békeszerződés következtében külföldi kapcsolataitól elszakított, s anyagi nehézségek miatt aláhanyatlott magyar tudományosság és ennek munkásai számára biztosítsa a nyugati szellemi központok támogatását.

E megkeresés alapján, mint most Genf-ből táviratolozzák, a Népszövetség felszólította a szellemi együttműködés biztosítására szervezett bizottságot, intézzen felhívást a világ tudományos köreiből a magyar tudományos munka és a szellemi munkások érdekében.

Apponyi Albert gróf a Népszövetség e felszólításával kapcsolatban Bergsonhoz, a szellemi együttműködés bizottságának elnökéhez levelet intézett, melyben megindokolja a magyar tudományos világ kérését.

Apponyi hangsúlyozza, hogy az az ország, melynek számára a külföldi egyetemek, tudós társaságok és hasonló intézmények segítségét kéri, erejéhez mérten igyekezett méltónak bizonyulni a civilizációhoz, melyben a kereszténység révén befűt. A kereszténységet, s vele a civilizációt Magyarország évszázadokon át megvédte a keleti támadások ellen és követte a nyugati civilizációt. Bár nem büszkélkedhetik egy Pascallal, egy Pasteurrel, vagy Danteval, de emelt fővel követeli magának azt az érdemet, hogy

az emberiséget egy Semmelweissel, egy Bolyaival, egy Eötvös báróval, egy Körösi Csomáival, egy Petőfivel, egy Munkácsyval, egy Liszt Ferencel, egy Jókaival ajándékozta meg.

Magyarország azonban nem érelhetette volna ki a tudománynak, irodalomnak és művészetnek eme nagy férfait, ha nem állt volna érintkezésben mindig Közép- és Nyugateurópával.

A Magyarország és a külföld tudományos világa közt fennállt szerves és intenzív összeköttetést veszedelem fenyegeti. Most csaknem kizárólag anyagi okokból a magyar tudományos munka és szellemi élet halálra van ítélve, mert a tudományos világ, melyet a külföldi központokkal való rendszeres összeköttetéstől megfosztottak, csak vegetál. E válság elsősorban gazdasági jellegű és a pénz elértéktelenedésének a következménye. Magyarországon erős életakarát van, hogy a kedvezőtlen feltételeket legyőzhesse, mielőtt a jobb helyzetben levő nemzetek segítségére jönnek. Magyarország így is dicséretes erőfeszítéseket tett szellemi munkásai és tudományos intézetei sorsának megjavítására egyetemi számának megtartásával. Végül reményét fejezi ki Apponyi, hogy az elnök által kibocsátandó felhívás meg fogja könnyíteni a magyar tudományos világ nélkülözhetetlen kapcsolatát a nyugati államokkal.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árákkal

38 BLATT 38
Braşov, Kapu-ucca

Kötött harisnya . . .	Lej	35.—
Flohr harisnya . . .	"	65.—
Cérna muszlin . . .	"	100.—
Selyem fátol . . .	"	150.—
1/2 dtz. férfi harisnya . . .	"	140.—
Reclam gyapju blus . . .	"	250.—
Flu gyapju sweater . . .	"	130.—
Női kötött gyapju kabát . . .	"	650.—

Divat keztyűkben és kötött árukban óriási választék.

Legjobb kötött harisnyák csak BLATT-nál kaphatók.

A német áru olcsó lesz, mert olcsónak kell lennie

Miért fogadta el Németország a Dawes-tervet? — Cuno, a volt német kancellár budapesti előadásában ismerteti a középeurópai politikát

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójának távirata.) Cuno, volt német kancellár a régi Sándor-uccai képviselőházban tegnap este tartotta meg nagyérdemű előadását Középeurópa gazdasági kérdéseiről és a középeurópai államoknak a világ forgalmához való viszonyáról. Az előadásnak az adja meg kiváló jelentőségét, hogy Cuno, aki lemondása óta nem szerepelt, ezzel az előadással lépett ismét a nagy nyilvánosság elé.

Előadásában mindenekelőtt kancellársága idején követett politikájáról beszélt. Kettős külpolitikai célja volt: először a jóvátételi kérdés teljes politikai mentesen, gazdaságilag megoldani, másodszor pedig Középeurópa gazdasági szolidaritását helyreállítani és abba Németországot beilleszteni. Meggyőződése az, hogy Középeurópa sorsát nem politikai történések, hanem a gazdasági viszonyok fejlődése határozza meg.

A háborút követő általános gazdasági válság megmutatta Európa országainak kölcsönös egymásrataltságát. Gazdag állam nem tűrheti meg szegény állam szomszédságát. A Ruhrmegszállás gazdasági lehetetlenséget akart fegyverrel kikényszeríteni. A Dawes-féle terv a gazdasági helyzet felismerését jelenti.

A tervet a német kormány és a parlament három okból fogadta el: először, mert Németország a jóvátételben érdekelt államokkal való gazdasági kapcsolat nélkül nem élhet meg. Másodszor, mert a Dawes-terv a jóvátétel kérdését a poli-

tikaiból gazdasági mederbe terelte, harmadszor pedig, mert

a Dawes-terv az angolszász hatalmak győzelmének tekinthető Poincaré politikájára felelt

A győztes államok abban a tévhitben voltak, hogy a békeszerződésekkel imperializmusuknak megfelelően alakíthatják át a világ gazdaságát, s

a békeszerződés végrehajtásánál inkább rombolásra, mint újjáépítésre törekedtek.

A világ gazdaság zárt egészet alkot, s az egyes államok gazdasági felemelésével a többiek jóléte is növekedik. A jelenlegi elzárkózottság veszélyeztetni nemcsak a békeszerződéssel lesújtott államokat, hanem az ugynevezett győztesek gazdaságát is.

Az új német valuta erős alapokra van fektetve.

a német áru olcsó lesz, mert olcsónak kell lennie

Az erőket össze kell fogni, s főleg a földművelő Magyarországnak a túlnyomóan iparos Németországgal ma is nagy, az együttműködési területe, s még nagyobb lesz, ha sikerül az orosz gazdaságot életrehozni.

Cuno előadását több ízben megtapsolták, s végén lelkesen ünnepelték a volt kancellárt, aki kijelentette még, hogy Budapest iránt érzett szimpátiája vezette őt abban, hogy itt térjen vissza a nyilvános szerepléshez.

Daruváry lemondott

**A lemondást elfogadták
A külügyminiszter nyilatkozik a Pester Lloydnak**

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójának távirata.) Daruváry külügyminiszter ma személyi és egészségi okokból lemondott. A lemondást elfogadták, s utódja valószínűleg maga Bethlen István gróf miniszterelnök lesz.

Daruváry lemondása után beszélt a Pester Lloyd munkatársával s kijelentette, hogy kizárólag személyi okok késztették a lemondásra, s az sem a bel, sem pedig a külpolitikai helyzettel összefüggésben nincs. Beszélgetése további folyamán emlékeztetett arra, hogy hivatalba lépésekor, mintegy másfél évvel ezelőtt egy jelentéktelen határc incidens miatt, amelyben Magyarország abszolút hibátlan volt, Románia mozgósított Magyarország ellen. A viszonyok azóta alaposan megváltoztak, s az, hogy ehhez hasonló eset most előfordulhasson, teljesen ki van zárva. Európa politikai faktora ma kivétel nélkül tudják, hogy a magyar kormány céljait tisztán békés eszközökkel akarja megvalósítani, s minden kalandtól távol áll.

Azután meg leszögezte Daruváry, hogy a szomszéd államokkal rendezte a függő kérdéseket, s a tanácskozások Jugoszláviával is most állanak kedvező befejezés előtt.

Inkább a csőd,

mint magyar tisztviselők

A romanizálás eredménye

NAGYVARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Magyar Aszfalt R.-I.-nak a bihar megyei Dernán és Mezőtelegrden vannak üzemek, amelyek a régi világban virágzó vállalatok voltak. Az impérium változás után átadták az üzemeket az »Industria Romana de Petrol«-nak, amely három évig vezette a dernai és mezőtelegrdi aszfaltműveket. Ez év januárjában a bukaresti cég átadta az üzemeket a Banca Minerai-nak. A bank elküldte Bukarestből Telegdre Joan Gheorgiadet, aki a liberális kormány rendszeréhez híven, tüzevással megkezdte az üzemek romanizálását. Ez elsősorban abból állt, hogy a régi vállalat régi tisztviselőit, akik nagyrésze 25-30

éve dolgoztak az aszfaltműveknél, a román nyelv tanulására szorították. Joan Gheorgiadet felhatalma megbízottja, Dragomirescu ezzel sem érte be.

— Még mindig sok itt a magyar tisztviselő — mondta, s hogy ne legyenek olyan sokan, egyre-másra bocsátották el a régi, kipróbált tisztviselőket akik nevében Jachza József, Garvai Bertalan és Grünberger Menyhért hiába kerestek jogorvoslatot az elbocsátások ellen.

A régi tisztviselők helyét új emberek foglalták el, akikről nem kérdezték, mit tudnak, honnan jönnek, mert megvolt a legfontosabb kvalifikációjuk, az, hogy regátiak voltak. Persze, ahg értettek valamit az üzemek vezetéséhez s a tömeges elbocsátások miatt a hajdan virágzó aszfaltművek a csőd szélére kerültek s a megszűnés előtt áll.

Ezt nevezik Romániában egységesítésnek és a közigazgatás és ipar helyes fejlesztésének!

Angheliescu miniszter engedményei

KOLOZSVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Magántávirat jelenti Bukarestből azokat az engedményeket, melyeket Angheliescu miniszter a román kat. megbízottakkal való tanácskozás során a kisebbségi iskoláknak tett, főképp, hogy másvallású tanulóknak szabad felekezeti iskolába járni és hogy a kisebbségi iskolák nyilvánossági jogát csak a miniszter vonhatja meg állandó tanács javaslatára.

Kolozsvári magyar körökben is az a benyomás, hogy a kormány iskolapolitikája változás előtt áll. A magyarság vezetői azonban rossz néven veszik Angheliescutól, hogy az ankétre vonatkozó ígéretét nem teljesítette és a partikuláris javaslatról csak a szászokkal tanácskozott. A képviselők a parlamentben is óvást készülnék emelni e magatartás miatt.

Flottahadgyakorlat lesz az Aldunán

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A flottahadgyakorlatokat az Aldunán a legközelebb megtartják. A hadgyakorlatokat Ferdinánd király is résztvevő valószínűleg Károly, trónörökös kíséretében.

Hogyan épít a liberális kormány állami iskolákat?

**Mibe kerül az „ingyenes” állami oktatás
Angheliescu szíve és a nép — zsebe**

BRASSÓ. (A Br. L. munkatársától.) Szám-talanszor szóva tettük már azt a furcsa eljárást, melyet a liberális kormány alkalmaz az új állami iskolák felépítése körül. Angheliescu miniszter ur belöldi és külföldi használatra egyaránt hirdeti, hogy a kormány a kultúra fejlesztésére nagy gondot fordít és e célból óriási áldozatokat hoz. Hogy a kultúra fejlesztése mennyire a kormány szíven fekszik, azt a felekezeti iskolák ellen folyó ádáz elhúzó-rendszer gyönyörűen illusztrálja. Es uyenformán áll a dolog azokkal a bizonyos »nagy áldozatokkal« is, melyeket a kormány hoz meg az iskolapolitika érdekében. A kormány elrendeli ugyanis mindenütt, hogy állami iskolákat kell építeni, ígér is e célra egy bizonyos »nagy kis összeget, de a tulajdonképeni terhet a lakosság nyakába szözi. A megígért állami hozzájárulás legtöbb esetben elmarad, ellenben az egyes községek népet kötelezik arra, hogy munkájával és pénzével emelje fel azokat az állami iskolákat, melyekkel aztán Angheliescu ur, min a liberális kormány alkotásával dicsekszik e. Különösen szembeötlő és frívól ez a játék akkor, mikor viszont a kormány a kisebb-közékekre tartozó néprétegeket minden eszközzel meg akarja gátolni abban, hogy felekezeti iskolák iránt kötelezettségüknek eleget tegyenek és állandóan azzal reklamirozza az állami oktatást, hogy az ingyenes, nem kerül semmibe. Köszönjük az ilyen ingyenes és semmibe sem kerülő állami oktatást, a mely az egyes községek népének valóságga a bőrét nyuza le.

Arról értesülünk most is például, hogy a Bihar megyei Ieketebátor község lakosai is kegyesen védőszárnyai alá vette Angheliescu ur és itt is elfrendeltette az állami iskola felépítését. Az építkezésre kétszáz ezer lej lett előirányozva. Természetesen a kormány itt is beígerte nagy hangosan az állami hozzájárulást. Ebből azonban nem lett semmi. A liberális bölcsesség kisütötte, hogy a község gazdag, az állami pénz kell a szegényebb községek iskoláinak és így az egész építkezési költséget kisérték az adóterhek alatt amugy is roskadozó lakosságra. Es aztán ezt a hozzájárulást is milyen igazságosan és méltányosan osztották el a liberális rendszer helyi kiválóságai! Egy szegény özvegy 65 év körüli »zatócsnéra, kinek egész boltja nem ér meg többet három ezer lejnél, kiróttak öt ezer lejt; egy másik kiskereskedőre tizenkétezer lejt, holott egész berendezése és áru-raktára nem képvisel ekkora értéket. Mikor egy jobbérzésű ember felszólalt ez ellen a lelketlen »megadózatás« ellen, egyszerűen azt vágták a szemébe, hogy akinek nem tetszik, az költözzék ki a községből.

Hát így igazán könnyű állami iskolákat építeni és a külföld előtt azzal tetszelegni, hogy a liberális kormánynak van szíve a kulturigényekkel szemben.

Aki azonban a tényeket ismeri, az igen furcsa képet alkothat arról a szívről, mely mások zsebéből táplálkozik.

(*) Ifju Dumas Sándor híres regénye a »Kaméliás hölgy« filmen a Modern Mozgó soron levő bemutató újdonsága. Főszerepben Narimova és Rudolpho Valentino.

Az aradi vertanuszobrot Budapesten szeretné felállítani a művésze

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Zala György, a neves szobrászművész, az aradi Tizenhárom vértanu szobor alkotója, az aradi szoborbontással kapcsolatos nyilatkozott egy újságírónak híres alkotásáról. A művész azt szeretné, ha a szobrot Budapesten helyeznék el. Az aradi vértanu- emlékmű, a magyar Golgotha, ugyszól van a vértanuk siremléke és illő szerénység ellenére úgy véli, hogy annak művészi becsé van.

Az újságíró ekkor a Tizenhárom vértanu szobor leleplezése iránt érdeklődött a mesternél, aki meghatva emlékezett vissza a leleplezési aktusra. A szobor leleplezése 1889. október 6-án ment végbe, s a ceremónián Munkácsy Mihály is jelen volt feleségével együtt. Persze a függetlenségi képviselők javarésze is ott volt és számos 48-as honvéd is. Miniszter egy sem volt jelen, mivel a hivatalos személyek akkoriban még fáztak az ilyesmitől. Végül elmondotta Zala, hogy a szobornak modelljeit a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta.

Egy müncheni kiadó cég közlése IV. Károly naplójegyzeteit a két királpuccs idejéből

A királyi kitüntetések notesze, amelyből nem hiányzik gróf Erdődy kis cselédjének neve sem

MÜNCHEN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nagy aparátussal hirdeti az utóbbi időkben egyik itteni kiadó cég IV. Károly »Napló«-jának közeli megjelenését. A kiadó cég, amely eddig különben elsőrendű, irodalmi értékű művek kiadásával foglalkozott, megemlíti előzetes jelentésében, hogy a kiadandó mű Károly király azon feljegyzéseinek összefoglalását, amelyet az 1921. áprilisi és októberi puccsnapok alatt írt. A mű állítólag Werkmann kapitánynak, Károly király által tollbamondott adataival egészül ki.

Feltétlenül mértékadó személyiség állítása szerint a művet a legnagyobb fenntartással kell fogadni, mivel nagyon kevés, vagy éppen semmi jogcíme nincs arra, hogy eredeti okmányokként szerepeljen.

Tény az, hogy Károly király halála után valóban fontos feljegyzések maradtak vis-

szá, nem is beszélve köztudomású naplójáról. A most kiadandó állítólagos »napló« idejéből azonban csak néhány szórványos feljegyzés maradt, vékony jegyzőkönyvecske, amelyben a királyi kitüntetések és rendjelek adományozásának tervét dolgozta ki. Ez időben annyira bizonyos volt a puccs sikerében, hogy nem akart senkit sem kifelejteni a megjutalmazandók sorából. Aki valaha is jó embere volt, vagy segített neki, azt mind belevette a jegyzékbe, nem felejtette ki még egy szerény kis cselédjának a nevét sem, aki lelkesen fogadta Erdődy gróf kastélyában.

Politikai tervekről, törekvésekről és reményekről azonban nincs szó a kis jegyzőkönyvben. Minden valószínűség szerint a tervezett könyv megjelenése hosszú polemiának lesz okozója és a cáfolatok tömegét vonja majd maga után.

Pont egy huszonkét esztendő múlt után

Törvényszéki tisztviselő, aki nem írja alá a pontosságát ellenőrző könyvet, mert egész életében pontos volt

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szorgalmas és mindenek felett pontos hivatalnok volt a temesvári törvényszéknek huszonkét teljes esztendőn keresztül Bogner Mihály irodatiszt. Huszonkét álló esztendeig mindig csak »usznia« kellett a munkában, nekigyürkőzve és szünet nélkül, huszonkét esztendőn keresztül ezernyi ügy elintézését tudta kívülről, könyv nélkül, periratok és aktacsomók teméntelen számaát szedte elő első kérdészkódásra a fejéből. Ki tudja, meddig csinálta volna még ezt, csakugy szorgalommal, és pontosan, miként eddig, hogyha meg nem jelenik a bíraskodásra vonatkozó új törvény, amely különböző előírásokat tartalmaz bírósági alkalmazottak számára, így többek közt azt is, hogy a hivatalos órák biztos betartásának ellenőrizhetősége végett reggel és délből tisztviselőnek, bírónak egyaránt alá kell írnia az ugynevezett condica-könyvet. Reggel tíz perccel nyolc óra előtt, délből két óra előtt tíz perccel. S ha a különböző bíróságoknál ugynevezett végyes érzelmek közepette feleltek is meg az előírásnak, de az aláírások mégis csak gyűltek egyre-másra.

Csak Bogner Mihály, a huszonkét esztendő óta pontos és szorgalmas hivatalnok, nem volt hajlandó aláírni a »condikát«.

Röstelte aláírni.

Már a gondolat, hogy őt, az örökké pontos embert, a pontosságban akarják ellenőrizni!

Hiába igyekeztek rábeszélgni tisztviselőtársai.

Bogner bejárt a hivatalba, pontosan mint eddig, ott »uszott« a munkában nekigyürkőzve és szünet nélkül, mint eddig s talán az utolsó volt, aki a hivatalból távozott: egészen úgy, mint ezelőtt mindig, csak — aláírni nem akarta a könyvet s azt hangoztatta váltig, hogy az megaláztatás volna a számára.

A temesvári bíróságoknál szeptember 16-án kezdték meg a condica aláírását. Már csaknem két hét telt el azóta, amikor általánosságban suttogni kezdtek már a törvényszéken arról, hogy hát micsoda következményei lesznek Bognerre nézve, az elmaradt aláírásoknak! Végre a bírósági kar egyik tekintélyes tagja beszélt a Bogner fejével, hogy a fizetése amugy is csak 2200 lej tesz ki, hát ne dolgozzék anélkül, hogy még ezt se kapja meg és hogy az egész bíróság aláírja azt a bizonyos könyvet, és talán főleg a regáiban divó állapotoknak akartak azzal az előírással véget vetni meg satöbbi.

Bogner Mihály szeptember 29-én már aláírta a könyvet s azontul is úgy járt be hivatalába és úgy dolgozott, mint annak előtte, csak hogy most már ő is bejegyezte, mint a többiek, a nevét a könyvbe.

Elsején azonban meglepetés várt reá. A 2200 lejes fizetésből 13 napra szóló részt akartak levonni: ennyi időn keresztül nem írta alá a könyvet. S mivel hiába tiltakozott az egész pénzt otthagya és elment. Elment és nem jött meg többet, szorgalmasan és pontosan ellátnia a hivatalt és usznia a munka árjában. Így végződött volna egy huszonkét esztendő szorgalmas, pontos munka, amely után ily, váratlanul és furcsán tevődött volna

le a pont. Am nem oly egyszerű a sok ügyet megszokott törvényszéki irodafőtiszt »saját ügye«. Komplikációk állottak be. Levonhatták akár az egész fizetését, Bogner fejéje sem nézett többet az iroda tájának. Mint a fészektől végkép elriasztott madár. Mert aggregény Bogner és fészke csak ott volt, az iroda.

Más történt. Bogner értesítést kapott, hogy megindult ellene a fegyelmi és megidéztek október 20-ára.

Meg fog jelenni és csak annyit fog mondani, amit most is hangoztat mindenütt, hogy órála senki nem mondhatja, hogy nem volt pontos...

...Kicsiny kövecskéje, jellegzetes, a keletiesen gazdag mozaikkorképnek, melyet úgy hívnak, hogy: ma.

Radics a horvát katonák leszerelését követeli

GRÁC. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Grazer Tagespost hosszú cikkben foglalkozik Radics politikájával, s azt írja, hogy Radics az angol alkotmány bevezetését követeli Jugoszláviában. Az alkotmányban érvényre kell juttatni azt, hogy a horvát nép önmaga akar önmagán uralkodni. Követeli, hogy a horvát katonákat azonnal szereljék le és bocsássák el. Ezzel évenként két millió dollárt takarít meg az állam. Radics felfogása szerint a belpolitikai problémákat nem Belgrádban, hanem Zágrábban kell megoldani.

Rövid hírek mindenfelől

PARIS. A Matin jelentése szerint Franciaország és Belgium a nyolcszázmillió német kölcsönből ötödfélmillió angol fontot jegyeznek.

ATHÉN. A legújabb görög kormányválság megoldódott. A köztársasági elnök Mihalopouloszt bizta meg a kormányalakítással.

LONDON. Pekingtől keletre elkeseredett harc indult meg a felkelők és a kormánycsapatok között. Pekingi jelentés szerint a kormánycsapatok a San-Hui-Kuan fronton legyőzték Kung-Huan seregét, rengeteg foglyot ejtettek és hatalmas mennyiségű municiót és élelmiszert zsákmányoltak. Mukden mellett egy hadihajó is fogságba esett, amelyen lőszert szállítottak Rasua szigete felé a felkelők ellátására.

LONDON. Ideérkezett hírek szerint Hedzsasz királya a mekkai nemesség határozott kérésére adta be lemondását.

JERUZSÁLEM. A jeruzsálemi zsidó egyetem megnyitását végleg a jövő év áprilisára tűzték ki.

LONDON. A lapok jelentése szerint Primo de Rivera részletes jelentést tett a királynak a marokkói helyzetről. A diktátor személyesen keres majd érintkezést Abdul-Kérimmel, hogy vele a marokkói protektorátus ügyében tanácskozzék.

A szorgalmas tisztviselő

Nagy lopás egy szatmári gyárnál

SZATMÁR. (A Brassói Lapok munkatársától.) Meglepetést keltő bűnügy, foglalkoztatja Szatmár város társadalmát. Spitzer József papírgyáros feljelentésére letartóztatták Gulyás Zoltánt, a gyár eddigi tisztviselőjét.

A feljelentés szerint a gyár zacskóraktárát hónapokon keresztül erősen dézsmálták, míg nem a nyomozás kiderítette, hogy a nagyarányú lopásokat maga a gyár egyik tisztviselője követte el. Ez a tisztviselő, Gulyás Zoltán, igen tisztelt, előkelő családból származó és érettségizett fiatalember, néhány hónappal ezelőtt állt be a gyárba tisztviselőnek. Szorgalmas viselkedésével és józan felfogásával teljesen elnyerte Spitzer József bizalmát, aki nemsokára rábízta a gyári raktárakat.

A fiatalember azonban alaposan visszaélt a bizalommal és óriási mennyiségű zacskót lopott, amelyeket azután a helybeli piacon értékesített. Büntette azonban nem maradhatott titokban, a gyanu ráterelődött s a nyomozás során megdönthetetlenül beigazolódott bűnössége.

Gyufaáremelés előtt

Eltűnt a gyufa a brassói boltokból

Tegnap ebédután elővettem egy puha regált, s már előre láttam a bodorodó füstkarikákat és a finom füstöt ott kavargott a nyelvem és szápadlásom körül. Ejnye, hova a gyufám?... A skatulyám hiába rázom, semmi eredmény: nincs benne egy szál sem. A sarka trafikოსné szomorúan rázza a fejét. »Már egy hete nincs gyufa kérem.« A cigaretták még mindig a számban. Idegesen rágom a szópókát. Jerünk tovább! Hátha a főtrafikban. Naiv reménységgel már előre kikészítettem három darab egy fejest, s vidám zörgetéssel léptem be az ajtón. »Igazán sajnáljuk, de gyufával nem szolgálhatunk.« A cigarettát mérgesen a földre tapostam és izgatottan kérdeztem: »De drága uram, hát miért nincs?«

Azt hiszem, hogy a dodonai jósnő szavai egyszerű tömondatok voltak a trafikოს ur magyarázatához képest. Végül egy elismerésként mutatót, amelyben a pénzügyigazgatóság elismeri, hogy a főtrafik kifizette neki 5000 skatulya gyufa árát, joga is van átvenni ezt, de gyufát ő sem adott. Nem adott, mert állítólag neki sincs. Az előzőeken trafikოს ur egy másik üzletbe utasított, ahol bizonyára lesz gyufa. Az uton dühöngve vettem észre, hogy a cigarettatárcám otthon hagytam, de egy cseppet sem lepődtem meg, mikor a trafikოსkisasszony kijelentette, hogy sem regálai, sem remeszévé nem szolgálhat. »Hét vége van kérem és most csak kétezer darabot kapok hatezer helyett s az hamar elfogy« csicseregte. »Azelőtt csak ládával adták a cigarettát, most tíz skatulyával sem adnak. A funkcionár is kifogyott egészen, különlegességet pedig egyáltalán nem adnak nekünk. Gyufával pedig igazán nem szolgálhatok. Parancsoljon talán egy öngyújtót, már tíz darabot adtam el tegnap óta.«

Megköszöntem a szíveségét, de nem voltam hajlandó rá. Boszusan gondoltam a kedves állami monopóliumra, amely megfosztott most engem egy kellemes ebédutáni cigarettától. Hirtelen egy borzasztó sejtés nyílt át rajtam. Hiszen ez a gyufa bizonyára meg fog drágulni és most azért nincs. És az egész manővernek mi, szegény cigarettások isszuk meg a levét. A gyufa-manőver levét. Gyufaoldatot.

De ha ez tovább így tart, megiszom én. Meg.

Reinitzet 10 napra kiadják Csehszlovákiának

SZATMÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kassai rendőrség Reinitz Jakabot, aki már hónapok óta a szatmári fogházban ül, hatszoros rablóvilkosság gyanúsítottjaként, diplomáciai úton kikérte a román hatóságoktól, hogy szembesíthessék azokkal a bűntársaival, akik Kassán vannak fogva. A szatmári ügyészséghez ma megérkezett az igazságügyminiszter rendelete, amely szerint Reinitzt a kassai nyomozás céljaira, tíz napra kiadják Csehszlovákiának. Reinitzt a napokban kísérik Halmiba, ahol a cseh rendőrség veszi át.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

Volt kispapból — brassói bérkocsis

Aki érettségivel és egyetemi tanulmánnyal ül a bakon

(A Brassói Lapok munkatársától.) Tró-tró-tró... ilyen dallamnélküli melódia kíséri a bérkocsit, amelynek a bakján egy fura ember ül. A fura ember könnyedén félkézre fogja a gyeplőt, a másikban az ostort őrzi, megáll a »standon« és fürkészve utasra vár. Mivel utas nincs, pénz sincs, és így a fura ember épen szomorú.

Illető, akit mindenek ellenére, hajtó, avagy kocsis, vagy pedig hajtókocsis névvel szoktak megkülönböztetni a többi állampolgároktól, klasszikus példánya a kulturális pályáról lesodort, istenáldotta és istenverte magyar intellektuális társadalomnak. Hogy közelebbről reflektorozhassam meg ennek az érdekes embernek a titkát, bevágtam magam a 96-os számú bérkocsiba, amelynek a fiakerese Molnár József, 30 éves, nős brassói lakos, érettségizett és egyetemre járt férfi, néhai kispap, megboldogult tartalékos hadnagy, egykori vasúti tisztviselő, na és azonfelül és mindenekfelett egy intelligens személyiség.

Levetettük a kék reverendát...

Egyszerűsitem a dolgokat, mellé telepedem a bakra, vigyen ahová akar, csak ne álljon meg a — szája, mondom, csak meséljen magáról, mint lett belőle a kitűnő maturalával a zsebében és egyetemi tanulmányokkal a háta mögött, iparendéellyel hitelesített városi bérkocsis. Szemembe néz, okos és merész a tekintete, a körmet nem néztem meg, nem tartozik a személyleíráshoz, azonban a homloka magas, felszabadult, egészében úgy fest, úgy hajt, mint egy passzionátus mágus, aki szórakozásnak és nem foglalkozásnak a fanatikusa, egy morzsányi megalkuvás sincs a gesztusaiban.

— Brassóban érettségiztem, most már szívfájdalom nélkül megállapíthatom, hogy az első diákok közé számítottam s a vágyam az volt, hogy pap leszek. A gyulafehérvári szemináriumba iratkoztam be s két éven át tanultam a teológiát. Midőn felvillantak a fegyverek, az ismeretes harci kedv a papnővelde ekszkuzív levegőjébe is beszivárgott, s néhányad magammal fittyet hányva a véderőtörvény 4-ik §-ára, amely reánk nézve a felmentés kedvezményét biztosította volna, letettük a kék reverendát és mi, a »kispapok« is jelentkezünk a hadseregbe, szolgálati tételre.

Papból hadnagy, hadnagyból fiakeros

Ezzel azután egyszersmindenkorra megszűntem Istent szolgálni. 1915. június 15-én rukkoltunk be Nagyszebenbe, végigjártam az

Nem vizsgáztatják le a szatmármegyei magyar pénzügyi tisztviselőket

Szatmárra akarják helyezni a nagykárolyi pénzügyigazgatóságot Két pénzügyigazgatóság egy megyében

NAGYKÁROLY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Marin Petreanu pénzügyi vezérfelügyelő a napokban Nagykárolyban járt és hivatalvizsgálatot tartott a pénzügyigazgatóságon. Különös meglepetését fejezte ki a magyar tisztviselők kifogástalan munkája felett és kijelentette, hogy

felesleges a magyar tisztviselők levizsgáztatása, mert hivatalbeli kötelességét mind közmegegyezésre teljesíti és mind tud annyira románul, amennyire szolgálata meg kívánja

Hasonló a helyzet a többi hivatalokban is, ahol azonban nem látják be az illetékesek, milyen károkat okozhat az államnak az elsőrangú képzett szakértők kicserélése csak azért, mert nem tudnak eltársalogni a szakásművészet remekeiről, vagy nem képesek idézni a román irodalomból.

A vezérfelügyelő utjának tulajdonképeni céljáról kijelentette a Brassói Lapok nagykárolyi munkatársának, hogy az szoros összefüggésben van a nagykárolyi pénzügyigazgatóság Szatmárra való áthelyezésének kérdésével.

Stavrot pénzügyigazgató ugyanis több ízben kérte a pénzügyigazgatóság áthelyezését és sikerült akciójához a szatmári polgármesteri hivatal támogatását is megnyerni.

A közönség ellenzi az áthelyezést, mert nem tudnak a tisztviselők részére megfelelő lakásokról gondoskodni.

Petreanu vezérfelügyelő kijelentette, hogy helyesli az áthelyezést, ha a lakáskérdést meg tudják oldani rekvizitálás nélkül. Ragaszkodni fog ahhoz, hogy a nagykárolyi

osztrák-magyar front összes elképzelhető lövészárkait, snájdig hadnagy voltam, nem untatom a harctéri kalandokkal, a forradalom Ukrajnában ért, 16 napi bujdosás után Kievből hazajutottam Erdélybe. Midőn leszereltem, a sok lelki izgalom és a vér nyomát nem tudtam lemosni a lelkemből, képtelenségnek látszott újból a hit szolgálatába lépni, más érvényesülési lehetőség után néztem, vasutas lettem Kalozsváron. Nem tudtam megélni, ha zajítottam Brassóba, itt is vasúti tiszt voltam, itt sem tudtam megélni, itt sem akartam éhenhalni, legajánlatosabbnak látszott »melékes« után nézni. Volt egy kis spórolt pénzem, lovakat, szekereket, szerszámot vettem, megmaradtam a vasutnál, nappal az irodában görnyedtem, s a vasúti forgalmat bonyolítottam le, éjjel az uccai teherforgalmat gyarapítottam, árut fuvaroztam este nyolctól hajnali háromig, négyig, akkor haza az ágyba, roppant változatos volt a dolog. Három órát aludtam is, azután félbeszakítani az álmat, felkelni és hivatalba menni, elhiheti, tökéletes testi és pszichikai elfoglaltság. Később avanszáltam, amennyiben a szekért felcseréltem egy bérkocsira, ez az »emelkedés« meglehetősen kellemetlen volt, mert a bérkocsinak többet kell túrnie az utastól, mint az árutól.

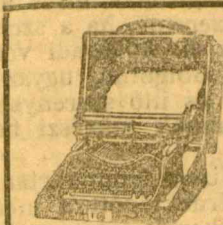
Szeretem ezt a pályát

— Sokáig nem bírtam ezt a cirkuszt, felmondtam a vasutnak, a vasut ebbe nem ment bele. Megint felmondtam, megint visszautasítottak, végre is ötödszöri felmondásom elfogadása előtt nem térhetett már ki a vasut, úgy, hogy ez év márciusában végre mégis megszabadulhattunk egymástól, az államvasut meg én. Azóta fiakeres vagyok, se több, sem kevesebb, ez nem malícia, a bérkocsisok mind anstendig fiúk, s maguk között nem olyan antipatikusak, mint a publikum előtt. A fontos az, hogy szeretem ezt a pályát s a szatmári bérkocsis közül rám is esik anyi jövedelem, hogy családommal megélejem.

— Végül is azonban csöpp kedvem sincs ahhoz, hogy a bakon rokkanjak meg, eladom a kocsit, a lovakat (apropon 80 ezer lej az ára, nem tud egy, vevőt) s megfelelő állás után nézek.

Kiszállok a kocsit tovább megy, a bakon az egykori kispappal, kezében a hetyke ostorral, soha nem lesz belőle istenszolgája... szomorú...tró...tró...tró...tró... van dallama enek a melódiának, keserű a dallama.

(s. l.)

irógépek
részére, valamint
javító műhely

Hans Cloos
BRASSÓ - SEGESVÁR
Fekete-u. 19. Kut-tér 1.

Cimbalmozik?

Moravetz cimbalom albuma már megjelent.

Egy igazi meglepetés a cimbalmozók számára. Kiválókatott briliáns darabok gyűjteménye. **Mindenütt kapható!**

HIREK

Csütörtök, október 9.

Katolikus naptár: Dénes. — Protestáns naptár: Dénes. — Görög naptár: Szeptember 26. János evangélista. — Izraelita naptár: 5685. Thisri 11. — Muzulmán naptár: 1343. év Rebi-el-Aver hónap 10. napja. A szent éjszaka ünnepe.

A nap kel 6 óra 23 perckor, nyugszik 17 óra 43 perckor. Legközelebbi holdváltozás: holdtölte október 12-én 22 óra 21 perckor.

Időjárás: Változékony, hűvös idő várható, sok helyütt esővel.

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelahi tűzharosultak részére

Magyar testvérek! Segítsetek a nyomorgó zetelakaikon! Közelednek a hűvös, deres őszi éjszakák.... Azután fenyeget a hosszú, hideg tél. S gondolatok meg, ti szerencsés helyzetben levő embertársak, akik meleg szobában, puha ágyban tölthetitek az éjszakát, milyen lehet azoknak a sorsa, akik pajtáiban, szelős szmekken, összetakolt deszkasátorokban fagyoskodnak nemcsak nappal, de hosszú éjeleken keresztül is. Kis gyermekek, ruhátlanok, dideregve sírdogálnak egymás mellett, s midőn szepesgve kenyérért könyörögnek, a könnyes szemű anya vagy az apa kétségbeesetten vászolja: »Nincs kenyér!... Egy falasincs gyermekem!«

Akinek szíve van, összeszorul arra a gondolatra, hogy sok százunk fázik, éheznek, szenved, testileg, s lelkileg.

Borzasztó helyzetükön segítsétek nemcsak adományaitokkal!

Síesetek, amíg nem késő!

Gyűjtésünkre újabb adakoztak: Róm. katolikus főgimnázium tanári testülete 300 lej, Győri Imre lelkész, Brassó, 100 lej; Ozv. Dániel Adolfiné, Brassó, 50 lej; Mihály Jenő, Sükösd József, Arató József, brassói lakók 100—100 lej; Balázs János, Brassó, 50 lej; Sinkler István 20 lej; a nagyszabású protestáns nőegylet szüreti mulatságán egy ki-sorsolt gyümölcskosárból befolyt összeg 450 lej. A kosár dr. Szalay Béláné ajándéka. Fogolyán Sándor, Petrozsény, 100 lej; Kuszku Mátyas, Nagyvárad, 100 lej; egy asztaltársaság, Zernest, 220 lej; Kovács Ferenc és Szenpál Károly gyűjtése, Sárkány, 450 lej; a vasut-uccai magyar kuglizó asztaltársaság Brassó, 300, Bara Márton Tomesti 100 lej. Összesen 2540 lej. Eddigi gyűjtésünk végösszege 39148. További adományokat szívesen fogad és hírlapilag nyugtáz a Brassói Lapok kiadóhivatala.

— **Hírek a bíróság köréből.** A brassói sepsiszentgyörgyi és csikszeredei törvényszékek kerületében az alábbi híradat erősítették meg elfoglalt állásukban: Ghetu Tódor fogarasi, Czampa Gusztáv és Grünfeld Móricz sepsiszentgyörgyi, Botos József kézdívasárhelyi, Karda Béla gyergyószentmiklósi és Jakab János csikszeredei járásbírókat, Stefanescu Demeter csikszeredei, Popescu Mihály és Grigore Sándor udvarhelyi törvényszéki bírákat.

— **Előléptetett brassói rendőrtiszt.** A belügyminiszter Toma János brassói rendőrkormányzó, a rendőrségi büntető-bíróság vezetőjét és az autóforgalmi osztály főnökét elsőosztályú komiszárnak nevezte ki.

— **Egy diákvezér püre.** A kolozsvári törvényszéken szombaton volt a tárgyalás Motca diákvezér ügyében, aki a Petru Maior diákgyűlését lefoglalt helyiségebe behatolt és ezzel magánlakástételt követelt el. A vádlott még nem érkezett haza, s e miatt a tárgyalást elhalasztották.

— **Nem sikerült a szatmári tisztviselők nyelvvizsgálója.** Szatmárról jelentik a Brassói Lapoknak, hogy az ottani városi tisztviselők román nyelvű vizsgája rendkívül gyöngén sikerült. A vizsgán a tisztviselők fele sem ment át. Az elbuktatott tisztviselőket hír szerint egyelőre meghagyják állásukban.

— **Borzalmas gyilkosság Szalárdon.** Nagyváradról jelentik: Az éjszaka folyamán borzalmas gyilkosság történt Szalárdon. Nagy Bálint jómódú gazdálkodót ismeretlen tettesek leütöttek és kirabolták. Az ősz gazdálkodót ma reggel vérbefagyba találták meg az országúton. Jelentették a csendőrségnek és az ügyészségnek, honnan Palánky vizsgálóbíró és Arisleanu csendőrezredes szálltak ki a vizsgálat megejtésére. A csendőrség már nyomon van.

— **Elhelyezetti rendőrségi irodaigazgató.** A belügyminiszter Ghisou János brassói rendőrségi irodaigazgatót másodosztályú rendőrfelügyelői minőségben Kolozsvárra helyezte át.

— **Megszűnt az Esti Lloyd.** Temesvárról jelentik: Néhány hónapi vegetáció után a Temesváron megjelenő Esti Lloyd című napilap ma megszűnt. A lap megmentésére nemrégiben másfélmillió lej alaptőkével részvénytársaságot akartak összehozni; össze is gyűlt kétszáznyolcvanezer lej, mely összeget elköltöttek anélkül, hogy megalakult volna a részvénytársaság. Közben Grün Soma fakereskedő újévi magára vállalta a lap finanszírozását, október 1-én azonban nem nézve a következményeket, a szerződéseket nem tartotta és kijelentette, hogy nem hajlandó tovább finanszírozni a vállalatot. A lap munkatársainak elbocsátását egyébként igen furcsa módon már régebben elkezdtek és most akik még a lap kötelékében maradtak végkielégítésért perlik Grün Somát, mint aki vállalta szerződéseiket.

— **A »Tara« szerkesztőjét letartóztatták.** (Lugosi tudósítók jelentése.) Élénk szenzációt keltett Lugoson, hogy a rendőrség Ivan Jucu de Banat hírlapíró a »Tara« szerkesztőjét a napokban letartóztatta és kihallgatása után további eljárás lefolytatása céljából a temesvári hadtestparancsnokságnak adta át. Jucu de Banat, alig két héttel ezelőtt telepedett meg Lugoson, ahová Oravicabányáról költözött át. Lapja, a »Tara« igen bátorhangu organumnak ígérkezett, amely a közélet purifikálását tűzte ki céljául és ennek elérésében a kiméletlenségig bátor és őszinte volt. Különösen a bánsági és erdélyi románság közéleti reputációjának védelmében bizonyult megvesztegethetetlen és meg nem félemlíthető társadalmi csatárnak. A lapból azonban, melyet ezelőtt már huzamosabb időn át Oravicán szerkesztett és adminisztrált, Lugoson csak az első szám jelenhetett meg. Ebben a számban Jucu de Banat bátor és határozott programot jelentett be a nyilvánosság előtt. Állítólag ennek a program bejelentésnek tulajdoníthatja meg lepetést keltő letartóztatását. De beszélnek arról is, hogy zsebében egy külső munkatársától kapott cikk kéziratát találták amely, összehasonlításokat tett a román és az egyik szomszédos állam paraszt lakosságának gazdasági és társadalmi állapota között és hogy ez a cikk lett volna letartóztatásának tulajdonképeni okozója. Ivan Jucu de Banat a temesvári hadtestparancsnokságon két napig volt fogva, ahonnan egyenesen Bukarestbe utazott, hogy illetékes helyen letartóztatása miatt panaszt tegyen.

— **A szerb egyház nem vezeti be a naptár egységesítést.** Temesvárról jelentik: A szerb egyház nem vezeti be a naptáregységesítést, ennél fogva a romániai szerbek is megmaradnak a régi időszámításnál. A temesvári szerb szindikátus a belgrádi patriarkai szinathoz fordult, hogy a naptár ügyét tisztázza. A vikáriátus egyben megküldötte Belgrádba a román egyház naptáregységesítési határozatát.

— **Horthy-motívum és szüreti mulatság** Szombat este Csikszereében szüreti mulatság volt, amelyet egy kellemetlen incidens zavart meg. A mulatság résztvevői ősi szokás szerint csikós ruhában vonultak fel, s mivel valaki a nullamzó menetben felfedezte az ominózus piros-fehér-zöld színeket, a sziguranca sürgősen leszedte a szekerekről és a kocsikról a zöld díszítést és egyben megtiltotta az árvalnyhaj viselését is, mivel ez szertartás »Horthy-motívum«. Más baj nem történt a mulatságon.

— **Ulain fogja védeni Márflyt.** Budapesti táviratozzak, hogy az emlékezetes Márfly-féle bombapörben november 18-án kezdik meg a főtárgyalást. Márfly Sándor ve demét dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő vállalta el.

— **Régi bán.** Bukarestből jelentik: Egy Bulevard Carolon folyó építkezésnél megdöbentő felfedezést tett egy munkás. Reggel hét óra tájban a gyalogjáró mellett az alap ásásához fogott s pár órai munka után mintegy 80 cm. mélységben ásója valann kemény tárgyba ütközött. Mikor tovább ásott, észrevette hogy a földben egy emberi csontváz fekszik, s abban akadt meg az ásó. A vizsgálat megállapította, hogy a koponya jobb oldalán nagy seb nyoma látszik. Valószínű, hogy gyilkosságnak esett áldozatul, amely pár évvel ezelőtt történhetett.

— **Borzalmas rablógyilkosság az országúton.** Székelyudvarhelyi tudósítók jelentik: Rugon Lajos 68 éves cigány együtt iddólt Rügenfalván egy korcsmában egy 21 év körüli cigánysuhancal. Két liter pálinka elfogyasztása után az öreg cigány felszedelőzködött s elindult hazafelé. Kiskunde udvarmegyei községbe. A fiatal suhanc az öreg cigány ellenzése dacára melléje szegődött az az érveléssel, hogy a dülöngő embert nem hagyhatja magára. Kötelkedve haladtak az uton s mikor a kedeli határban egy erdő alá értek, a fiatal cigány elővette baltáját s ezzel hátulról úgy fejbe vágta az öreget, hogy a feje kétfelé esett. A gyilkosság végeztével aztán kivette Péter Lajos zsebéből ennek háromszor lejt tartalmazó pénztárcáját, lehúzza lábáról az új pár csizmát és új kalapját is elvette, utána pedig bedobta a hullát egy kutba s ő maga más irányban eltűnt. A kutba dobott hullát, mely orvosi vélemény szerint mintegy hat napig volt ott a vízben, a körülötte játszó falusi gyermekek egyike vette észre.

(*) Ifjú Dumas Sándor híres regénye a »Kamélias hölgy« filmen a Modern Mozgó soron levő bemutató újdonsága. Főszerepben Narimova és Rudolpho Valentino.

— **A szatmári posita fosztogatója.** Szatmári munkatársunk jelenti: Az itteni 2. számú postahivatalban ismeretlen kezek hónapokon át dézmálták a pénzes leveleket és az amerikai csomagokat. A panaszzel feljelentése után a sziguranca vette kezébe a nyomozást és kiderítette, hogy a levelek és a csomagok fosztogatását Bollea Konstantin 25 éves postahivatalnok követte el. A detektívek házkutatást tartottak lakásában, amelynek során rengeteg csomagot és levelet, nála pedig nagyobb összegű dollárt találtak meg. Letartóztatták.

— **Rendőrok megkínóztak egy bérkocsist.** Egy nagyváradi bérkocsist feljelentette Pop József rendőrtisztet és Gyulai Lázár rendőrőrmestert hivatalos hatalommal való visszaélés címén, mert néhány hét előtt a bérkocsist beszállították a rendőrségre és ott megverték. Az ügyészség vádat emelt Pop József és Gyulai Lázár ellen. A vádtanács ma tárgyalta az ügyet és a vádnak helyt adott, az az a módosítással, hogy a rendőrkormányzó ellen a vádat megsebzűntették, mivel az őrmester csak feljebbvalójának megdelmesített. Ez ellen Popovici ügyész nem felebbezett s ezért Pap József ellen a vádtanács fenntartotta a vádat. Az érdekes ügyben pár nap múlva lesz a főtárgyalás.

(*) Ifjú Dumas Sándor híres regénye a »Kamélias hölgy« filmen a Modern Mozgó soron levő bemutató újdonsága. Főszerepben Narimova és Rudolpho Valentino.

— **Egy volt képviselő agyonlőtte felesége csábítóját.** Budapesti táviratozzak, hogy a Bihar megyei Sévret község vendéglőjében Katona Imre, nyugalmazott biharági főjegyző, volt nemzetgyűlési képviselő agyonlőtte Varga Dénes 21 éves tanítót. Katona ezekre a szavakra lőtt rá a tanítóra: Nesze gazember, elcsábítottad a feleségemet. Tettenek elkövetése után Katona önként jelentkezett a csendőrségnek.

— **Fogva marad a gyilkos főtanácsos.** Budapesti távirat jelenti, hogy a vádtanács Valerián Zsigmond ezredes gyilkosságának dr. Kosztka István pénzügyi főtanácsosnak további fogvatartását helybenhagyta.

— **Moravesik állapota válságos.** Budapesti táviratozzak szerkesztőségünk, hogy Moravesik Ernő dr. vérmegezéséhez legutóbbi tüdőgyulladás is járult. Az orvosi konzilium állapotát válságosnak találja. Állapota tegnap délután kissé javult.

— **Halálozások.** Lutsch Gyuláné folyó hó 5-én délelőtt életének 39-ik évében hosszas betegség után csendesen elhunyt.

Trohán Jenő 17 éves kereskedő rövid szenvedés után Csíkszentmihályon elhunyt.

— **Könyvkedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

— **Tilos fát lerakni az uccán.** A brassói államrendőrség felhívta a helybeli szállítási vállalatok reprezentánsait és közölte velük, hogy a jövőben tűzifának és bármilyen más tárgyaknak az uccára, a lakóházak elé való felhalmozása csak a rendőrség engedélyével történhetik meg. A tilalomnak közérdekű jellege van, mivel ez meglehetősen megnehezíti a lakosság küszöbön levő tűzifaellátását, annál is inkább, mivel a brassói házak szűk kapuin a fászekér és fűrészelőgép többnyire be sem fér. Ebben a dologban kérdést intéztünk Róssa Constantin rendőrigazgatóhoz, aki a következő felvilágosítással szolgált: A fának és általában bármely használati tárgynak a házak előtt való lerakása a városi rendszabályzatba ütközik és azonkívül rendőri eljárás alá tartozó kihágást képez. Ehhez az úgynevezett uccafoglaláshoz a jövőben minden esetben ki kell kérnie az érdekelteknek a rendőrprefektúra engedélyét. A rendőrség kiküldöttjei esetenként megfogják állapítani, hogy valóban mulaszthatatlanul szükséges-e a fának az uccán való lerakása, s amennyiben ezt tényleg nem lehet elkerülni, úgy megadják az engedélyt. Akkor is csak rövid ideig halmozható fel a fa a járdán, nehogy a személyközlekedés sokáig akadályozva legyen.

(*) Ifjú Dumas Sándor híres regénye a „Kamélias hölgy” filmen a Modern Mozgó soron levő bemutató üdonsága. Főszerepben Narimova és Rodolfo Valentino.

— **Letartóztatott bolgár bolsevik ügynök.** A rendőrség letartóztatta Toskoff mezőtelegdi bolgár kertészt, aki Prágából bolgár parasztforradalmi és Stambulinszki röpiratokat hozott az azokat borítékban Bulgáriába csempészte. Besúgták az ügyet s a rendőrségnek sikerült bizonyítékok birtokába jutni. Mivel valószínű, hogy Toskoff itt is folytatott bolsevik propagandát, átadták a szigürancának.

Tökéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál.

— **Orvosi ülés.** A brassói orvosi egyesület október 9-én, csütörtökön este 8 órakor az Iparegylet nagytermében ülést tart. Napirend: 1. Tuberculosus hashártya-gyulladás egy esete. 2. A régi, polgári kórház történetéhez. A városi és vidéki orvosok kéretnek, szíveskedjenek teljes számmal megjelenni.

— **A kutya sportszerű tenyésztése, nevelése és idomítása.** Részletes vezérfonal eb-tenyésztők és ebkedvelők számára. Irta Hosvai Lajos Károly. Ára 130 lej. Szállítja a Brassói Lapok könyvosztálya.

(*) **Colibri, az ucca leánya** keddi vetítését is lelkes és hálás tetszésnyilvánítás fogadta. E pompás filmjúdonság játékszával az Apolló az első darabját adta a bukaresti Lux-filmkölcsonzótól lekötött 34 pazarabbnál-pazarabb briliáns attrakció-sorozatnak. A Colibriban minden megvan: bűnügy, szerelem, balett, komolyság és pikantéria. Főszerepében az utólrhetetlen Ossi Osvalda csillogtatja kedves, egyéni játéksztlusát. Szerdán kilenc óra után és csütörtökön minden előadáson műsorra kerül Colibri, ez a ragyogó film.

(*) **Orvosi hír.** Dr. Nagy László orvos rendelőjét Árvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel-, bejáró-, sebész- és vér (nemi) betegeket. d. e. 10-1 és d. u. 3-4-ig. 2100

(*) **A borszéki borvíz az ásványvizek királya.** Nagyban eladás az Aronson H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Fiajti Orghidan Kapu-uccai fűszer és csemege üzletében. 2035

(*) **Szívbeteg és érelmeszesedésben szenvedők a természetes Ferenc József keserűvíz használata által könnyű és pontos bélműködést érnek el.**

— **Modern Mozgó.** „A nép barátja” újabb alkalmat adott a közönség két kedvencének, hogy nagyszerű színészi kvalitásukról bizonyosságot adjanak és arról az elvitázhatatlan tényről, hogy ők ma a filmjátszás mesterei: Henny Porten és Harry Liedtke a bemutatott közönsége e két művészt csodálta és ünnepele. „A nép barátja” című nagyszerű Dorian filmben. Még csak szerdán, csütörtökön fut e film. Jön „A kamélias hölgy”. Ifjú Dumas világhírű regénye filmen. Főszerepben a csodás szépségű Nazimova és Rodolfo Valentino.

Itt marad, nem marad

Nyugtadják a brassói üzletvezetőség tisztviselőit

(A Brassói Lapok munkatársától.) A brassói kerületi vasutigazgatóság felosztásáról szóló ellenőrizhetetlen, de a mai napig megcáfolatlan híresztelések elképzelhetően a helybeli üzletvezetőség alkalmazottai körében idézték elő a legizibb nyugtalanságot, akikre sok esetben egzisztenciális csapást mért volna a vasuti üzletvezetőség megszüntetése. A tisztviselők kedveltsége a szakadatlan bizonytalanság érzése folytán annyira a tetőpontjára hágott, hogy végül a felsőbb fórumok is jónak látták beleszólni a dologba. Ezért Francu Demeter, a szabadságon levő vasutigazgató helyettese, Vuia vasuti vezérfelügyelő nyilván központi sugalmazásra magához hívatta Roseanu Jakob személyzeti ügyosztály-főnököt és felszólította őt, hogy az egész tisztviselői kart nyugtassa meg, mivel

Bukarestben szerzett információi szerint a brassói vasutigazgatóságot érintetlenül hagyják,

a felosztásról szóló hírek nélkülözik a komoly alapot és ezért a tisztviselők aggodalmára nincsen ok. Roseanu eleget is tett a felszólításnak, szóbelileg megnyugtatta a vasutigazgatóság személyzetét s most már az a kérdés, hogy tényleg megnyugodnak-e a tisztviselők.

SPORT

Örökre eltiltották a versenyzéstől Eperjessy Bélát

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes olvasóink előtt Eperjessy Bélának, a magyar uszókerekdernek ügye. Eperjessy ugyanis a német-magyar uszóverseny alkalmával minden indoklás nélkül nem jelent meg a versenyen. Az uszózövetség szemben tanusított renitens magatartásának következményeit csak súlyosította az, hogy Eperjessy már a Magdeburg-Buda pest uszóversenyen sem vett részt, az olimpiai reverzalist sem irta alá, sőt a próba-versenyeken sem jelent meg.

A MUSZ legutóbbi ülésén foglalkozott az ügygel és hosszas vitatkozás után 12 szavattal kilenc ellen Eperjessyt örökre eltiltotta a versenyzéstől a Szövetséggel szemben tanusított renitens viselkedése és a nemzeti érdekek ellen való vétsegei miatt.

Eperjessy azzal védekezett, hogy sportolás miatt nem juthatott álláshoz és ezért nem tudott a versenyeken indulni. Állítólag a Szövetség még enyhíteni fog az eltiltó ítéleten.

(x) **A Comitetul Regional FSSR. Brasov ülése.** A brassói sportszövetség szerdán, folyó hó nyolcadikán este kilenc órakor ülést tart, melyre a tagokat ezuton hívja meg a titkárság.

(x) **A Brasovia Bukarestben.** A Kimzsi ellen szenzációs gólaránnyal győző Brasoviát a bukaresti Romcomit nyitva meg vendégtájkárra. A Romcomit az ország legjobb csapatának tartja magát és meg akar mérkőzni az országos bajnok legyőzőjével. Igaz, hogy a Romcomit jó csapat, azonban jó játékosait a talbalmecénásoknak köszönheti, akik nagy áldozatokkal szerezték meg a csapatot alkotó olasz, német, magyar többszörös válogatott „amatőröket.” A Romcomit csak két héttel ezelőtt győzte le a bécsi Amateuroket és ez is bizonyítja, hogy respektábilis játékerő képvisel, amivel szemben a Brasoviának minden erejét és tudását kell a küzdelembe vinnie.

(x) **Jakóbi Dezső temetése.** Kolozsvárról, jelenli tudósítónk, hogy Jakóbi Dezsőt, a Haggibbor játékosát, vasárnap temették óriási részvét mellett. Beszédet mondott Glasner főrabbi, Weinsburg, Giszkolay János, Georgescu mérnök, Morar Teofil és mások, a kik Jakóbit mint embert és mint játékost méltatták.

(x) **Opata újra Budapesten.** Opata Zoltán, az MTK válogatott középsatára a napokban visszatért Budapestre és bár azt rebesgették, hogy Opata a Blue Star részére akar játékegedélyt kérni, a legnagyobb meglepetésre a Labdarugó Szövetségnél az MTK részére kért játékegedélyt. A fegyelmű bizottság kihallgatta Opata-t és az enyhítő körülmények figyelembevételével jogosulatlan külföldi szereplés címén csak október 17-ig függesztette fel Opata játékjogát, úgy, hogy Opata már játszhatik az FTC-MTK bajnoki mérkőzésen.

(x) **Dr. Posta Sándor,** a kardvívás olimpiai bajnoka, már megkezdte előtrenoingjét. Sokat iskolázik, mert elhatározása, hogy megvédje a magyar kardbajnokságot. Posta eddig a MAFK kardcsapatának volt a tagja, de most kiválik régi klubjának kötelékeiből és a Nemzeti Vivo Club tagja lesz. Ezentul Posta már a Fodor-vívóiskola termeiben fog asszozni. Az NVC kardcsapata rendkívül megerősödik Postával, olyannyira, hogy a Posta-Garai-Werkner-Petchauer kardcsapat szinte verhetetlennek látszik. A Nemzeti Vivo Clubban egyébként már teljes erővel megkezdődött a vívótrenoing.

(x) **Ki a professzionista?** Erre a világszerle vajudó kérdésre adja meg a feleletet a FIFA, a világ labdarugósportjának legfőbb nemzetközi fóruma, a különböző országok labdarugószövetségeinek mostanában megküldött új szabályzatában, amelynek a kérdést legközelebről érintő pontjai a következőképpen hangzanak:

1. Minden játékos, aki pénzt fogad el, vagy bármilyen kedvezményt élvez, azonnal felszerelését és kellőképp igazolt uti- és szállóköltséget megtérítik, professzionistának nyilvánítandó. Uti- és szállodaköltségek alatt azok a költségek értendők, amelyek a játékosnak mérkőzéseken és treningeken való részvétele alkalmával merülnek fel akkor is, ha mint tartalék szerepel.

2. Az amatőr elfogadhatja klubja költségére alkalmazott mesterek és trénerok oktatását, messzőrök és szakértők gondozását a treningben. Ha megsérül, vagy baleset áldozata lesz, elfogadhatja a biztosító társaságok által megállapított összegeket, mely biztosítások költségeit a szövetség, vagy az egyesület fizették. Ha megsérült és nincs biztosítva, vagy a biztosított összeg nem fedi a kiadásokat, azon feltétel alatt, hogy előzőleg erre nemzeti szövetségének engedélyét megszerezte, elfogadhatja egyesületének segítségét.

3. Minden játékos, aki pénzdíjazásért folyó küzdelemben résztvesz, professzionista.

4. Az amatőr jellegét elveszti az, akit szövetsége professzionistának nyilvánít, vagy ha ő maga bejelenti, hogy professzionista akar lenni és bejelentését az illetékes szövetség elismeri.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Fejér Imre befejezte szini-szezonját Székelyudvarhelyen

Az utolsó két színházi hét a jutalomjátékok sorozatából állott. A közönség meleg ovációban részesítette kedvenc színészeit és színésznőit, kik közül Roszné Farkas Idát, Görög Olgát és Tóth Bóskét halmozták el virágokkal és ajándékokkal. A férfiak közül Szabados Árpádot, akinek jutalomjátékául saját darabját, „A nagy törvény” című három felvonásos darabját adták elő, továbbá Légrady Pált, Gaál Sanyit és ugy a prózai, mint énekes szerepekben kiváló Ross Jenőt ünnepték.

A színházi szezon szenzációs eseménye volt Molnár Ferenc világhírű színjátékának, a Vörös malom-nak bemutatása, melyet Fejér Imre nagy áldozatok árán hozott színre. A következő napokon közismert operettek és prózai művek kerülnek előadásra s október 10-én bucsuznak derék színészeink, hogy Kézdivásárhelyen folytassák kulturális működésüket.

Kiváló érdeme Fehér Imrének, hogy mind bemutatta az új darabokat. Ezért hálás is volt iránta Székelyudvarhely közönsége, mely sűrű színházlátogatással honorálta ugy az ő, mint társulatának nehéz, fáradságos munkálkodását. Egyébként Fehér szinagazgató új tagokkal gyarapította társulatát. Leszerződtette Révész Ilonka primadonnát Pozsonyból, továbbá Földváry Sándor kassai énekes bonvivant és Daruváry Böske énekes naivát. Kivülök leszerződtött Szánthó Jenő, az erdélyiszerle és Brassóban is ismert, közkedvelt jellemszínész és kitűnő rendező, akit enmü tulajdonságaiért mindjárt a bemutatkozásnál a közönség egyhangu szeretettel fogadott. Juhász Etel újonan szerződtetett naiva bájos megjelenésűnek bizonyult egykét kisebb szerepében. Szász József.

TANÜGY

— **Szülők figyelmébe.** A brassói rómkath. főgimnázium igazgatósága a közokt. miniszter újabb rendelkezése alapján értesíti a másvallású szülőket, hogy gyermekeiket az intézetbe akadálytalanul beirathatják.

KÖZGAZDASÁG

Döntés előtt a Faegyesület sorsa

A bukaresti tárgyalások eredményei

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erdélyrészi Faegyesületnek az elmúlt hetekben Brassóban megtartott közgyűlésén kimondott határozata alapján háromféle lehetőség marad meg a faegyesület továbbfejlesztésére.

Az első lehetőség az, hogy a faegyesület továbbra is megmaradjon és egyedül, más egyesületekbe való beolvadás vagy együttműködés nélkül fog továbbmunkálni. A másik formula az, hogy az erdélyi faegyesület egyenesen működjön a bukaresti — ma alig működő országos faegyesülettel, hogy ezáltal a fás érdekek egysége és egyöntetűsége jobban kidomborodjék. A harmadik eshetőség pedig az, hogy a faegyesület mint olyan — autonómiaja főtartásával — fuzionáljon az Ugirral.

A kiküldött bizottságnak tételtett feladatulva, hogy úgy az országos faegyesülettel, mint az Ugirral a tárgyalásokat vegye fel és keresse a módokat, melyek mellett akár az egyik, akár a másik alakulattal való együttműködés további eredményeket hozna a faegyesületre. Tegnap délelőtt volt a megállapodás szerinti tárgyalás Bukarestben, melyen a faegyesület részéről Sziklás József, Pálmai Béla, Steinberger Sándor, Vajda Armin, Rosenthal Ignác, Eichner Sándor, Balogh Árpád és az egyes körzetek titkárai, az országos faegyesület részéről pedig Marton elnök, Branner titkár és Cioc mérnök vettek részt. A tárgyaláson az az általános nézet alakult ki az erdélyi delegátusok részéről, hogy ha a fuziót az országos egyesülettel fel is veszik, a helyzet semmivel sem változnék, mert

az okiráltság teljesen közömbös a közügyekkel szemben, ott az egyesületi életet mai napig sem lehetett feltámasztani

Bukovina messze esik és onnan hathatós támogatást nem lehet várni, Besszarabia részvétele teljesen lényegtelen, úgy, hogy az összes anyagi és szellemi vezetési terhek ismét csak az erdélyrészi fatermelőkre esnének s az erdélyiek egyedül maradnának az aul a horribilis munkával szemben, mit a fás érdekeknek a kiküzdése rájuk nézve jelent. Teljesen újból kellene felépíteni mindent. Ehhez azonban hiányzanak a megfelelő vezető egyéniségek. Ezt maga a központi küldöttség is belátta és teljesen szabad választást engedett az erdélyieknek arra nézve, hogy a fuziót milyen módon és kikkel akarják kevesztül vinni.

Az együttes értekezleten azt az egyetlen pozitív határozatot hozták, hogy

utolsó próbát tesznek a vámkérdésben és az export fuvardíjak leszállítása érdekében

Bizottságot választottak azzal a céllal, hogy ez dolgozzon ki memorandumot, amely a kormánynak fognak benyújtani. Október 9-én demonstratív gyűlésen fognak tiltakozni a magas vámok és exportdíjtelek ellen, amelyek a román fakivitelt teljesen tönkreteszik, úgy, hogy ma a román fatermelők képtelenek versenyezni a csehszlovák termelőkkel. Erre a gyűlésre meg fogják hívni a minisztereket és az államvasutak vezérigazgatóját.

Az erdélyrészi faegyesület bizottsága helytatta azután munkáját az Ugirral véve fel a tárgyalást. Az Ugir részéről dr. Cerkez István elnök, Permescu, Kertsch, Böszörményi, Erős Mircea mérnök és mások vettek részt a tárgyaláson. Az Ugir minden tekintetben biztositani kívánja a faegyesület autonómiáját; csak közös együttműködési alapot helyeznek kilátásba s az Ugir vezetésében megfelelő helyet biztosítván a faegyesület vezetésének is. Maga az Ugir vezetésége elismerte, hogy

a fatermelés az országnak jelentőség tekintetében második iparága

és remélik, hogy együttes fellépésükkel a kormánnyal szemben eredményeket fognak elérni, mert már eddig is sikerült közös intervenció útján több olyan érdeket megvédeni, melyekben egységesek voltak. Remélik, hogy a fatermelőkkel egyesülve és meg erősödve ebből a fuzióból csak haszon támad az egyesek és az ország közgazdaságára nézve is.

Igy még most is nyílt probléma a Faegyesület sorsa s egészen bizonytalan, mit határoznak az október 24-én megtartandó bras-

sói közgyűlésen, amelyen a delegátusok beszámolnak munkájuk eredményéről. A november 9-én Nagyváradon tartandó közgyűlés fog aztán véglegesen dönteni a faegyesület jövőjéről.

A magyarországi jelzálogtartozások kiegyenlítése

A román-magyar egyezményt már mindkét állam kormánya ratifikálta s így már csak a ratifikálási okmányok formális kicserélése szükséges ahhoz, hogy annak végrehajtása is megkezdődjék.

Aktuálisá vált tehát így az erdélyi adósok magyarországi tartozásainak kiegyenlítése is.

Köztudomásu, hogy a háboru utolsó éveiben uralkodott pénzhiányra tekintettel az erdélyi adósok budapesti tartozásaitak tulnyomó részben kiegyenlítették s ugyszólván csak az ingatlanokra bekebelezett, hosszulejáratu és olcsó kamatozásu törlesztéses jelzálogkölcsonök maradtak kiegyenlitetlenül. Ezeknek kifizetését a budapesti intézetek el sem fogadták, minthogy a trianoni szerződés ezeknek valorizálását mondotta ki.

A román-magyar egyezmény szabályozta e jelzálogos tartozások kérdését is. kimondva, hogy ezek a romániai adósok által a magyarországi hitelezőknek 1:2 arányban leljen lesznek kiegyenlítettök.

Osszekapcsolja azonban a román-magyar egyezmény e jelzálogos tartozások kérdését a román állampolgárok tulajdonában levő magyarországi záloglevelekkel, kimondva, hogy e záloglevelek a budapesti intézetek által szintén 1:2 arányban beváltandók, illetve akceptálándók az egyezmény IV. cikke értelmében akkor, ha román állampolgárok magyarországi jelzálogos tartozásának 25 százaléka erejéig fizetésül használtatnak fel. Ellenkező esetben ezek a záloglevelek a II. cikk 4. fejezete alá esnek és csak magyar koronákban fognak kiegyenlítést nyerni.

A román-magyar tárgyalásokon felhasznált adatgyűjtés azt mutatja, hogy a román állampolgárok kezei között levő magyarországi záloglevél állomány lényegesen kevesebb a jelzálogos tartozások 25 százalékanál, s így elméletben az egész állomány igen könnyen volna 1:2 arányban leljen érvényesíthető. Valóságban azonban igen könnyen megtörténhetik, hogy ha az adósok sietnek a tartozásaik kiegyenlítésével, úgy, több erdélyi záloglevél tulajdonosnak nem fog sikerülni már a saját záloglevélállományát valamelyik adós jelzálogtartozásának 25 százalékaiba beleszorítani s ennek következtében érzékeny károsodás érheti, mert ez esetben zálogleveleit a budapesti intézetek csak magyar koronában fogják beváltani.

Minthogy e kérdés égetően aktuálisá vált, a Bankszindikátus, a Solidaritatea és a Revisionsverband együttes előterjesztést tettek Bukarestben a pénzügyminiszteriumban, hogy a kormány külön rendeletben is hívja fel a romániai adósokat, hogy magyarországi jelzálogos tartozásaik kiegyenlítésénél kötelezően vegyenek igénybe 25 százalék erejéig

román állampolgárok tulajdonát képező zálogleveleket.

Saját érdekükben járnak el tehát az erdélyi jelzálogos adósok, ha ezeknek az amugy is még nem esedékes tartozásuknak kiegyenlítésénél e körülményre figyelmet fordítanak.

A MAI PENZPIAC

Kedd, október 7.

A világpiacra a nyugati valuták erősbödtek a svájci frankkal szemben. A lej esett.

A belföldi piacon tegnap délután 35.70 lejes svájci frank alapon indul a piac. Az irányzat igen lanya, erős a kínálat minden valutában. Ma reggel ugyanilyen irányzat mellett kezdődik a forgalom. A lanyhulás tovább tart, úgy, hogy a déli zárás árfolyamai: egy svájci frank 35.50 lej, egy angol font 820, egy olasz lira 8.10, egy dollár 179, egy francia frank 9.78, egy cseh korona 5.50, egy lejért 384 osztrák, illetőleg 405 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések.) Nyitás: egy dollár 5.22 és fél (háromnegyed), egy angol font 23.29 és háromnegyed (három és háromnegyed), száz francia frank 27.40, száz olasz lira 22.80 (három), száz cseh korona 15.57 és fél (három és fél), száz dinár 7.42 és fél (három és fél), száz leva 3.80, száz lej 2.72 és fél (három és fél), tízezer magyar korona 0.68, tízezer osztrák korona 0.7375, száz járadékmárka 124 és fél.

(—) A devizarend Jugoszláviában. Jugoszláviában a devizajogosítványt nyert bankok a külföldre utazó feleknek a vizumával ellátott utlevél bemutatása ellenében eladhatnak devizát és valutát annak az országnak pénznemében, ahova utlevélük, illetőleg a vizum szól, alacsony valutájú országokba 3000, erős valutájukba 6000 francia frank értékig. Ezenkívül a jugoszláv állampolgárok még 2000 dinárt vihetnek ki.

(—) Olcsóbb a cukor Budapesten. Budapestről jelentik: A jó termésre való tekintettel a cukorgyárak a cukor eladási árát ki logrammonként 1000 koronával leszállították. A kormány a cukorkivitelt teljesen szabadá tette, mindössze 5000 vagont kell a belső fogyasztásra visszatartani. Eszerint az idén körülbelül tízezer vagon cukor kerül kivitelre, amelynek értéke körülbelül 2 millió 200 ezer font sterling. Ez összegnek felét külföldi kölcsön formájában már előlegezték a gyáraknak.

(—) Kifizetik az osztrák hadikölcsönöket. Az osztrák pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a II. III. VI. VII. és VIII. osztrák hadikölcsönt a szanálási törvény értelmében december elsejére felmondja. A kötvényeket a felmondási napon névértékben be fogják váltani s ettől a naptól kezdve kamatot tovább nem fizetnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Hirdesse meg áruit a „Brassói Lapok“-ban és özönével kapja a rendelést, mert a „Brassói Lapok“-at mindenki olvassa.

ANGOL
FRANCIA
SCHWEICI
ujdonságok
megérkeztek

ASCHER

TESTVÉREK

Brassó, Kapu-uca 5. szám
A legutolsó ujdonságokat a külföld legnagyobb selyem-, szövet- és vászongyáraiban személyesen szereztük be, így tehát minőségben a legjobb, árban a legolcsóbbak vagyunk.

Erdély és Regát részére

garanciaképes alképviselőket keresek.

Schäffer Henrik katonai felszerelési és sapkagyár,
Arad.

„Rador” No. 274

748

Gyakorlott

Lötők és kötőnök

minden időben jó javadalmazásu foglalkozást találnak

M. VOGELSANGkötött sportcikk gyárában, Nagyszeben—Sibiu.
744**Egészséges tengetit**

kocsitátelekben legolcsóbb napi áron azonnal ajánl.

Isakís viszonzóeladókna és gyárosokna

SZENDE JÁNOS, Brassó, Arva-
112-2-3. sz. — TELEFON: 112.

No. 2451—1924

Publicațiune.

Judecătoria de ocol Mercurea-Ciuc aduce la cunoștința generală, că la cererea Dr. Gaal Endre loc. în Mercurea-Ciuc a pornit procedură pentru anularea următorului document despre care se afirmă, că s'ar fi pierdut și anume două cartele și anume de 66203 lei 84 bani în reg. la No. de foaie 556/VI sub No curent 1378 intitulat „Dr. Gaal Endre” și de 35152 lei 93 bani în reg. la No 518/VI de foaie sub No curent 1502 intitulat „Dr. Gaal Endre” emise de către casa de economie din Mercurea-Ciuc S. A.

Deci instanța invită de posesorul documentului amintit că în termen de un an dela inserarea a treia a publicațiunei în Buletinul Justiției să prezinte documentul la instanță, pentru că în caz contrariu instanța îl va declara nul, dacă petiționarul va cere aceasta din nou și termenul mai sus arătat va fi expirat.

Mercurea-Ciuc la 10 luna Iunie 1924.

6083

Dr. Feltser mp.

**KIRCHEIS-féle
plémegmunkáló-
gépek**

amig a készlet tart

KÉPVISELET:

BRASSÓ, KUT-UGCA 43**HIGOSAN
és
PORZOL**

a legjobban bevált CSÁVAZÓSZEREK.

Prospektust díjmentesen
küldök ki

6100

Bartha Árpád

Sft. Gheorghe — Sepsiszentgyörgy.

Hirdessen a Brassói Lapokban.**APRÓ HIRDETÉSEK**

Egy szó ára 3 lei. — Vastagabb betűvel 6 lei. Állást keresőknek 25%o engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

**Személyszállító
autó-vállalat.**
János. Telefon
5-30 Brassó, Fe-
kete-ucca 44. 6463**Aphrodan** biztosan
gyógyít **kőszényt** és
rehumát. 6034Fűrészgépi gépész 10
évi nagy gyakorlattal áll-
ást keres. Vida gépész,
Cămpeni, Jud. Turda Arges.
6076Egy jókarban levő **fe-**
deles hintó eladó. Tej-
szövetkezet Brassó, Kő-
ucca 38. 6072**Sütőiparosok figyel-**
mébe! Fehérsütőgépe üz-
letvezető kerestetik. Szá-
szok előnyben részesülnek
Hoch Lajos sütőmester
Tg.-Mureș Str. Călárași-
lor 59. 60572 hold belsőség a De-
restyei úton közvetlen a
gyárak közelében részes
művelésre kiadó. A bérlet
megfelelő feltételek mel-
lett a telekre lakóházat is
építhet. A feltételek meg-
tudhatók a ref. lelkész hi-
vatalában. (Ötvös-u. 3.Egy majdnem új, dupla
billeentyűs, 18 registeres,
pedállal ellátott **harmó-**
nium 150.000 leltért eladó.
Érdeklődők forduljanak:
Dr. Negrili, Kolostor-u.
7. szám alá. 6045**15 H. benzínmotor** 60
amperes 65 voltos dy-
namóval kitért állapot-
ban eladó a Cinema Mo-
dernben. 6029Kiadó üzlethelyiség a
belvárosban. Érdeklődni
„D. R.” jelige alatt a ki-
adóban. 6070**Jobb polgári család-**
nál butorozott szobát ke-
res két tisztességes nő.
Ajánlatokat Denescu Hos-
szu-ucca 128 címre kérek.
6088**Olajmalom-berende-**
zés eladó hidraulikus prés-
sel, négyes gőzkazánnal
vagy anélkül, továbbá
benzínmotoros cséplőgar-
nitura, üzemképes összes
felszereléssel. Péter János,
Vársolt-Salaj. 6046**Szép családi ház** kert-
tel Bolonyában eladó. Cím
6107. szám alatt a kiadó-
ban.**Szeszgyárvezető** kas-
sai tanfolyamot végzett,
nagy praxissal, jó erje-
dést garantálom, vállai
gépkezelést is, azonnali
belépésre állást keres.
Grela Andor, Marosludas.
6106Teljesen árva 18 éves
lány keres 1—2 gyermek
mellett állást, a háztar-
tásban is segédkezne. Meg-
keresések „Otthon” je-
ligére a kiadóba. 6084Magyar tanítónő állást
keres előkelő magyar csa-
ládna. Kitért gazdasz-
szony: kézimunka, rajz,
festészeti ismerettel. Na-
gyobb üzleti vállalatokhoz
is elmenné. Cím 6104. sz.
alatt a kiadóban.Bukarestben kerestetik
egy jó magyar rikkancs,
magyar lapok árusítására,
kávéházakban és magán-
házakban, jó kereset mel-
lett. Cím 6103. szám alatt
a kiadóban.Két alig használt kosz-
tüm egész ruhával, kisebb
termetű nőknek vagy fiat-
tal lányoknak olcsón el-
adó. Érdeklődni lehet Rét-
sor 2. szám alatt, Bodó-
nál. 6102Két tagból álló asszony-
néküli vidéki család főzni
jól tudó, **megbízható,**
szorgalmas, takarékos
házvezetőnőt keres. —
Ajánlatok: „Lelkiismeret-
tes” jeligére a kiadóba
küldendők. 6098**Egy teljesen jókarban**
levő 20. sz. „Jost” írógép
jutányos áron eladó. Meg-
tekinthető délután 2—3
óraig A. Nicolau, Kórház-
ucca 4. 6099**Egy ügyes elárúsító**
a rövid és galanterie szak-
mában, ki mind a három
nyelvet beszél, azonnal
felvétetik a Brassói Ker.
R. T.-nál, Kapu-ucca 66.
6077**Magányos fiatalember**
csinos butorozott szobát
keres, lehetőleg külön be-
járatut. Cím 6095. sz. alatt
a kiadóban.**Szántási társulat** fel-
osztása miatt 1 drb. „Ford-
son” motorka, 1 drb.
„Olliver” 2 barázdás eké-
vel és 1 drb. duplakoron-
gos boronával, az egész
üzemképes állapotban ju-
tányosan eladó. Közle-
bit: Martin és Hausmann
Brassó, Hosszu-ucca 41.
6096**Egy Máv. gyártmányu**
2 cilinderes 35 HP. **loko-**
mobill eladó. Üzemben
megtekinthető. Csernát-
falu 358. 6094**Tanonc** felvétetik fize-
téssel fűszerüzletbe Gold-
stein Lajosnál, Vasut-ucca
30 sz. 6093**Noában modern villá-**
ban egy szoba, konyha
kiadó. Bővebb felvilágo-
sítás Erzsébet-ucca 23 sz.
alatt. 6092**Bolonyában,** élénk for-
galmu helyen eladó három
kisebb ház építésére al-
kalmas kert, vevők által
építendő házakban üzlet-
helyiség, bodega és mé-
szárszék berendezhető.
Bővebbet Máthé Dániel,
Fekete-ucca 69. 6091**Burgonyát** étkező és
ipari célnak megfelelően
szállít legolcsóbban Bayer
Károly Targulsecuesc, 6090**Egy fajtehén** el-
borjuval együtt. Brassó
Felsőfővény-u. 36. sz.
Alsófővény-u. 12. sz.**Egy fiatal gyermek**
len házaspár, ki lele-
urassági inas és szobal-
bármintu alkalmaz-
keres uri háznál. Cím po-
tos szolgálat alatt a ki-
adóban.**Fűrészüzemhez** kitért
szerű társ kerestetik.
hetőleg nőtlen, legke-
sebb 30.000 lej készpén-
zel, Bővebbet Bayer
rolynál, Targulsecuesc.**Magányos** életet
regátbéli petroleumüzem-
nél alkalmazásban le-
fiatal építész későbbi
zasság céljából művel-
módu urileány tisztas-
ges ismeretséget keres.
Leveleket „Zenekedve”
26” jeligére a kiadóba.Gépész-kovács urak
lomba ajánlkozik jama-
1-ére. Gőzgép, Titan, Sa-
ton, szántómotorok és a
vevők aratógépek jama-
sához is ért. Szíves meg-
kereséseket Kopomál
zsef mecanic, Mosia
ruzi Targor Vech.
Prahova.Egy kifogastalan be-
télkabát, báránnyal,
ujjakkal és egy gyönyörű
nyestmuff eladó. Cím 6091
szám alatt a kiadóban.**Eladó** egy pár töl-
béli 42 colos francia
ujja épített állapottu
minden elfogadható áron.
Megtekinthető motor-
lom, Monostor No. 2
Vinga, vasut állomás.Gyermekeknek óv-
asszony vagy idősebb
tyuktelep gondozásán-
lakás, elelmezés, fűt-
világítás ezer Lei har-
zetés mellett kerestetik
Brassó, Pohl-villa Pál-
város.**Padlófénymázak,****Emailfénymázak, fehér és színes,
Anilinfestékek,**fa, gyapju, pamut, ruhák és husvéti tojás festékek
:: részére, ::
csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban
olcsó árak mellett **TEUTSCH GY. drogéria**
Brassó, Kolostor-ucca 5.**Figyelem!****Megérkeztek!****ŐSZI ÉS TÉLI
ujdonságaink****Női és férfi divatszövetek, velourok, selyem,
bársony és Flanell áruk, melyek detailban
engros árakban kerülnek eladásra.****Luca P. Niculescu utóda**

Fekete-u. 2.

ION MUNTEANU

Kapu-u. 15.

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körforgógépén, Brassóban.